

DE KERK ALS BIDPLAATS

Jurjen Beumer

Tussen institutie en inspiratie ligt vaak een enorme spanning. Gesprekken over het *instituut* kerk geven nogal eens aanleiding tot conflict en hoogspanning. Terwijl de *inspiratie* achter en onder het instituut mensen kan samen binden. Bij inspiratie gaat het over *wát* de kerk en haar leden beweegt, *wié* haar beweegt en *hóe* mensen in en búiten de kerk bewógen kunnen worden. De genoemde spanning is voor velen herkenbaar, denk ik. Het kan een vruchtbare spanning zijn, waar we niet voor op de loop moeten gaan omdat deze ons scherp houdt. Maar veel vaker is het onvruchtbaar. Wie kent niet de oeverloze discussies over leer of leven, over moeten of mogen, over dwingen of nodigen. Wie lijdt níét aan de menigmaal voelbare spanning tussen kerkbank en kansel, tussen het o zo zeker weten van vroeger en de twijfel van nu die maar niet weg wil. Het is dikwijls de spanning tussen ouders en kinderen. Tussen ouders die nog 'iets' met de kerk hebben en jongeren die best willen maar niet meer kunnen. Ik moet bekennen dat ik die spanning eigenlijk permanent in mijn eigen lijf voel. Ik gá voor de inspiratie, maar ik heb vaak moeite met het instituut. De stijfheid en de traagheid, het logge en het saaie, de strakke kaken ... en de vréúgde, waar is zij? Ik houd van de kerk, maar niet vanwege de kerk. Ik houd van de kerk omdat ze een schat mag doorgeven, omdat ze Christus mag bemiddelen. Deze Ene voor ons allen Die de kerk voedt en haar godzijdank tegelijk overstijgt. Het gebed brengt ons in contact met deze alles-overstijger. Het is Gods geliefde Mensenkind aan wie wij ons mogen spiegelen en op wie wij ons mogen verlaten.

Mild en militant

De vorige keer beschreef ik hoe *het zingen* lucht geeft aan de inspiratie en ons buitengewoon ópgelucht maakt. Nu dus ons bidden. De kerk is gelukkig een *bidplaats*. Het gebed maakt de spanningen waarover ik sprak mild en zacht. In het gebed word je je voortdurend bewust dat 'de kerk' ook maar een instituut is, hooguit een noodmaatregel. Mild en zacht maakt het gebed, zeker - maar ook strijdbaar en militant. Ik houd van het koppel *mild en militant*. Immers, de kerk zal steeds terug gebracht moeten worden naar de toonhoogte van het gebed. Hier ligt haar ijk-plaats. Wie bidt kan geen genoegen nemen met een statische kerk waar slechts stilstand en berusting heerst. Wie bidt komt op gespannen voet te staan met een teveel aan institutie. Wie bidt vraagt om de Geest die een frisse wind blaast door dorre bureaucratie en regelgeving. In het gebed laten we ons meevoeren tot voorbij alle stagnatie, wanhoop en wanorde. Het gebed is maatschappelijk en kerkelijk gezien misschien wel de meest radicale daad die een mens kan stellen. Stel je voor, niet de kale feiten van winst en waan maken de dienst uit, noch de paleizen, de kastelen of regeringscentra - maar de Stem die ons aanspreekt in het gebed. De Stem die spreekt van geluk en vrede, van recht en liefde voor mens en wereld. De Stem die ons oproept een bezielende kerk te zijn.

Het gebed als wichelroede

Het zingen met het hart vindt haar klankkleur in het gebed. Bidden is het meest eigene van de geloofsgemeenschap én de gelovige enkeling. Tegelijkertijd is bidden buitengewoon universeel. Ik ken bijna geen mensen die nooit bidden. Mensen hunkeren naar woorden van gebed. Maar, het gebed kan verwaaien en weg fladderen, als het adres onduidelijk is. De kerk is de instantie die mensen helpt met het zoeken naar het Adres. De kerk zegt: probeer het maar, doe het vooral op je eigen manier, wat bij jou past. Het gebed is een wichelroede die trilt naar het onnoembare adres - God. Ons hele bestaan slaat uit naar de Eeuwige, die met open armen klaar staat om onze stamelende woorden te ontvangen. In het gebed vervlechten wij onszelf met God, we brengen diepte aan in ons bestaan. We trainen de ziel, we prijzen en loven Gods goedheid en trouw. We geven ons leven uit handen waardoor de naaste in beeld komt. Als milde regendruppels vallen onze gebedswoorden terug op aarde. De grote Ontvanger geeft tot vandaag zijn fiat aan mens en samenleving, aan kerk en wereld.

*God, U bent aanwezig
in ieder mensenleven.
De zon van uw gerechtigheid
doortintelt ons en maakt
onze stramme gewrichten
weer veerkrachtig.*

*U te ontdekken op de bodem
van ons hart -
die vurige warmte
voelen en ervaren,
geeft ons daartoe kracht,
rust en ruimte.*

*Dat iemand met ons trekt door het leven -
Ongezien,
en toch aanwezig in onze bloedbaan.
Ongehoord,
en toch een melodie in ons oor.
Onopgemerkt,
en toch zorgend om ons heen.*

Als de gebedsinspiratie het hart van het instituut wordt, als de kerk dit uitzingt in de wereld, dan zal de kerk vruchtbaar zijn voor mens en wereld.